

กลยุทธ์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี
Strategy of Managing Dual Vocational Education
for a Bachelor's Degree Curriculum

สมใจ เชาว์พานิช¹ และ วาতিต พิมพ์นิตย์^{2*}

Somjai Chaophanich¹ and Wathit Pimpanit^{2*}

^{1, 2*}สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัดมหาสารคาม 44000

^{1, 2*}Institute of Vocational Education Northeastern Region 3, Mahasarakham, 44000

Received : 2025-09-15 Revised : 2025-10-11 Accepted : 2025-10-14

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 และ 2) เพื่อเสนอกลยุทธ์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณประกอบไปด้วย คณะผู้บริหาร คณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง จากวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี จำนวน 265 คน กลุ่มเป้าหมายการวิจัย เป็นผู้แทนสถานประกอบการร่วมผลิต ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.95 ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมสภาพปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$) 2) กลยุทธ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำนวน 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือสำเร็จการศึกษา (2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ (4) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ

สถานประกอบการและ (5) ด้านคุณวุฒิและมาตรฐานอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้

คำสำคัญ : กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษา, อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, หลักสูตรปริญญาตรี

Abstract

This mixed-method research, titled "A Strategy for Managing Dual Vocational Education for a Bachelor's Degree Curriculum," had two main objectives: 1) to study the current situation and problems of dual vocational education management for bachelor's degree programs at the Institute of Vocational Education : Northeastern Region 3 ; and 2) to propose a strategy for managing dual vocational education for bachelor's degree programs at the Institute of Vocational Education : Northeastern Region 3 The sample for the quantitative data collection consisted of 265 administrators, teachers, students, and parents from colleges offering bachelor's degree programs. The targets for the qualitative research were 10 representatives from co-producing enterprises who were interviewed and 10 experts who participated in a focus group discussion. The questionnaire had a reliability coefficient of 0.95. The research findings are as follows : 1) The overall current state of dual

*วาติต พิมพ์นิตย์

E-mail address : somjaivatit@gmail.com

vocational education management for a bachelor's degree curriculum at the Institute of Vocational Education : Northeastern Region 3 was at a medium level (mean = 3.47). 2) Strategies for managing dual vocational education for a bachelor's degree curriculum at the Institute of Vocational Education : Northeastern Region 3 were identified as appropriate and feasible. These are : (1) Quality of students or graduates (2) Quality of teaching and learning management (3) Quality of management (4) Collaboration between educational institutions and enterprises (5) Qualifications and professional standards of the dual vocational education system.

Keywords : Strategy Vocational Education Management, Dual Vocational Education, Bachelor's Degree Curriculum

1. บทนำ

การพัฒนาคนให้มีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ และจากบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษานั้น สิ่งที่มีความสำคัญในการที่จะนำนโยบายทางการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารของวิทยาลัยในสถาบันการอาชีวศึกษา เป็นสำคัญโดยที่พฤติกรรมตามกระบวนการบริหารของวิทยาลัยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวและส่งผลถึงควมมีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพของวิทยาลัยซึ่งหมายถึงควมมีประสิทธิภาพของวิทยาลัยนั่นเอง [1]

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เปิดโอกาสให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และได้จำแนกกลุ่มอาชีพเพื่อจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มโดยคำนึงถึง การจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น มีความหลากหลายคือ กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มพาณิชยกรรม กลุ่มเกษตรกรรม และกลุ่มความคิด เชิงสร้างสรรค์ บริหารจัดการ

อาชีวศึกษาด้านอาชีพโดยรวมมีมือกับสถานประกอบการในรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ [2] เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พบว่า ปัจจุบันวิทยาลัยในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ดำเนินงานจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้อย่างไม่สมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามมาตรฐานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 ที่ประกาศไว้ โดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสอดคล้องกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ประเภทปริญญาตรีปฏิบัติการ ที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้กำหนด อีกทั้งยังสนองนโยบายรัฐบาลที่ยกระดับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนภาคเศรษฐกิจของประเทศและเตรียมความพร้อมในการผลิตกำลังคนภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ เพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันได้ในระดับสากล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหา อุปสรรคของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

2.2 เพื่อเสนอกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 *ด้านเนื้อหา* ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้านของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ประกอบด้วย

1) ภายในวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยจำนวน 9 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 9 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาตรี จำนวน 186 คน ผู้เรียนจำนวน 587 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 791 คน

2) ภายนอกวิทยาลัย ได้แก่ ครูฝึกในสถานประกอบการจำนวนทั้งสิ้น 117 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 908 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ได้จำนวน 265 คน (ตารางของ Krejcie and Morgan)

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถาบัน 2) ผู้อำนวยการอาชีวศึกษาบัณฑิต 3) ผู้อำนวยการวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำนวน 5 คน และ 4) ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีผลการจัดการศึกษาระดับ ดีมาก ต่อเนื่อง 3 ปี จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 คน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ศึกษาสภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง จากผู้อำนวยการวิทยาลัย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาตรี และผู้เรียนรวมจำนวนทั้งสิ้น 265 คน จากการสุ่มแบบตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จากประชากร จำนวนทั้งสิ้น 908 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ โดยใช้แบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ด้านที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียนหลักสูตรปริญญาตรีหรือผู้สำเร็จการศึกษา ด้านที่ 2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และด้านที่ 3 คุณภาพการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการเป็นลำดับ คือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม 3) สร้างแบบสอบถามตามกรอบเนื้อหา 4) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณหาค่า Index of Item Objective Congruence หรือ IOC คะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ นำไปคำนวณหาค่า Index of Item Objective Congruence หรือ IOC มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00

ทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ณ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ .98

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรปริญญาตรี ที่มีประสิทธิภาพ โดยยึด 5 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลเชิงประจักษ์ 4) การประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา และ 5) การพัฒนาคณาจารย์ ครูฝึกในสถานประกอบการโดยวิธีการสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลเชิงลึก จากหลักสูตรปริญญาตรีที่ปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) มีผลการจัดการศึกษาระดับ ดีมาก ต่อเนื่อง 3 ปี

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนากลยุทธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยยกกว้างกลยุทธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีมาพิจารณาว่าจะแก้จุดอ่อน แก้ปัญหา แก้ไขอุปสรรคที่เกิดอยู่อย่างไรโดยใช้ความรู้เชิงทฤษฎีจากแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศและแผนพัฒนาการศึกษา

ของชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา มาพัฒนาเป็น (ร่าง) กลยุทธ์ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี

4.2 *ตรวจสอบความเหมาะสมของ (ร่าง) กลยุทธ์การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี* โดยเสนอ (ร่าง) กลยุทธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ให้พิจารณาความเหมาะสม และผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนา กลุ่ม (Focus Group) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน ประเมินความ เป็นไปได้และข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4.3 *จัดทำกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สำหรับ หลักสูตรปริญญาตรีที่เหมาะสมกับสมรรถนะโดยนำข้อเสนอแนะ ของกลุ่มผู้ประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง ไปปรับปรุงเป็นแนวทางฉบับสมบูรณ์*

ขั้นตอนที่ 5 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการวิจัย เขียนรายงานการวิจัยโดยมี รายละเอียด

5. ผลการวิจัย

5.1 *ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี* สถาบัน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ภาพรวมสภาพ ปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตร ปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

5.1.1 *ด้านคุณภาพผู้เรียนหลักสูตรปริญญาตรีหรือผู้สำเร็จ การศึกษา* อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ผู้เรียนมีวุฒิภาวะ เนื่องจากวิทยุระดับปริญญาตรี ทักษะด้านการสื่อสารและ ทักษะชีวิตระดับปานกลางถึงมาก ผู้เรียน มีทักษะในด้าน การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ระดับมากแต่ผู้เรียนยังมีความรู้ ด้านภาษาอังกฤษและความรู้ด้านดิจิทัลระดับน้อย

5.1.2 *ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปานกลาง* ($\bar{X} = 3.44$) หลักสูตรไม่ทันสมัยกับสภาพปัจจุบันและ ความเปลี่ยนแปลงของโลก ความกว้างและความลึกของ หลักสูตรยังไม่ครอบคลุมให้สามารถปฏิบัติงานครูผู้สอนควรมี ความรู้ในวิชาชีพเฉพาะมากกว่านี้และควรพัฒนาตัวเองเสมอ

ครูผู้สอนในแต่ละวิชาชีพควรจะไปฝึกประสบการณ์และเรียนรู้ จจริงด้วยการฝังตัวกับสถานประกอบการ แล้วนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้มาถ่ายทอดให้ผู้เรียน การกำกับ ติดตาม ประสานงานของครูผู้สอนยังน้อยไป ปล่อยให้เป็นการระ ของสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับ ผู้เรียนทั้งหมด กิจกรรมหลัก กิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่สถาน ประกอบการจัดดำเนินการไม่สอดคล้องกับหลักสูตรและ กิจกรรมของทางสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจและปฏิบัติไม่ถูก

5.1.3 *ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ระดับมาก* ($\bar{X} = 4.12$) ควรมีหน่วยงานหลักส่วนกลางรับผิดชอบ ประสานงานอย่างชัดเจน ควรมีการกำกับ ติดตาม ควบคุม การดำเนินการเปิดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โดยควบคุม กำกับ ดูแลความพร้อมของ ผู้เรียน สถานประกอบการ และ วิทยาลัยในสังกัดสถาบันให้มีคุณภาพ ให้มีความพร้อมแล้ว จึงเปิดระบบนี้ ศูนย์ที่ตั้งประสานงานที่วิทยาลัยและอาจารย์ ประธานผู้รับผิดชอบหลักสูตร ควรจะบริหารจัดการอย่างเป็น ระบบ ทำงานเป็นทีมทดแทนกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ควรมีหน่วยงาน หลักที่ตรวจเช็คและปรับปรุงมาตรฐานสถานประกอบการ สถานศึกษาและผู้เรียน ให้มีความพร้อมมากกว่าปัจจุบัน จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ ขาดหน่วยงานภายนอก สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา อาจารย์ผู้สอน ครูฝึก ในสถานประกอบการ

5.1.4 *ด้านความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ กับสถาบัน ระดับน้อย* ($\bar{X} = 2.47$) ควรมีหน่วยงานหลัก ส่วนกลางรับผิดชอบประสานงานอย่างชัดเจนควรมีการร่วม ประชุมวางแผน ร่างหลักสูตร จัดเวลาเรียนร่วมกันอย่างจริงจัง ควรมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เก็บข้อมูลสถานประกอบการ เก็บข้อมูลผู้เรียน เก็บข้อมูลอาจารย์ผู้รับผิดชอบโดยตรง และ ครูฝึกในสถานประกอบการ เพื่อการติดต่อประสานงานที่มี ประสิทธิภาพ สถานศึกษาไม่ให้สถานประกอบการร่วมวางแผน กำหนดเนื้อหา กิจกรรมหลัก กิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมทั้ง ร่วมวางแผนบริหารจัดการงบประมาณ ทำให้ประสิทธิภาพ ส่งผลถึงผู้เรียนได้รับไม่เต็มที่ ขาดผู้นำในการประสานงาน ระหว่างวิทยาลัย สถาบัน และสถานประกอบการที่จะออกแบบ และทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ควรมีการจัดหรือ แบ่งประเภทของสถานประกอบการทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กที่มีลักษณะกิจการใกล้เคียงกัน แนวทางและรูปแบบ

การทำงานที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ช่องว่างระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการมีมาก ควรจะมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตัวแทนสถานประกอบการ ครูฝึกในสถานประกอบการให้มีความผูกพันกันมากกว่าปัจจุบัน

5.2 กลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา

ขั้นที่ 1 วางแผนและเตรียมความพร้อม สถาบันและสถานประกอบการร่วมกันวางแผนและคัดเลือกผู้เรียน โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์และแนะแนวถึงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ผู้ปกครอง ผู้เรียน เข้าใจอย่างชัดเจน สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบ และสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยกระบวนการและวิธีการที่น่าเชื่อถือ

ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินการ เสริมสร้างทักษะวิชาชีพ ทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร โดยดำเนินการให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีทักษะสังคม ทักษะการสื่อสารภาษา ความรู้ดิจิทัล และทักษะวิชาชีพเฉพาะด้าน ดำเนินการให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีวินัย ความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน มีความเป็นผู้นำ และมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีประสบการณ์วิชาชีพและทักษะชีวิต ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ดำเนินการให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และดำเนินการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับอาจารย์ผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการที่มี ความชำนาญและประสบการณ์สูง

ขั้นที่ 3 ขั้นการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง กำกับ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ โดยพิจารณาผลการดำเนินการ ได้แก่ ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ และผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีคุณภาพ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน

ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกวิทยาลัยหรือสถาบัน

5.2.2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 วางแผนและเตรียมความพร้อม สถาบันและสถานประกอบการร่วมกันออกแบบหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ โดยสถาบันและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ กำหนด หลักสูตร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งเชิงลึกเชิงกว้าง กำหนดหลักสูตรให้ทันสมัยและสามารถนำไปใช้ได้จริง

ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินการ สร้างและจัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพพร้อมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมิติ ดำเนินการสร้างและจัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมิติเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสถานการณ์และแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นที่ 3 ขั้นการติดตาม ประเมินผลและ ปรับปรุง สถาบัน สถานประกอบการ ผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผลตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษา สถานประกอบการและผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมออกแบบวิธีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสมรรถนะและตามแผนการฝึกอาชีพ ครูผู้สอนกำกับ ติดตาม พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะอาชีพอย่างต่อเนื่อง และครูฝึกในสถานประกอบการกำกับ ติดตาม พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้

5.2.3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

ขั้นที่ 1 วางแผนและเตรียมความพร้อม สถาบันและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณ ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินการมีที่ตั้งสำนักงานและมีการจัดทำพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อนำไปสู่การวางแผนและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการพร้อมผู้รับผิดชอบติดต่อประสานงานที่ชัดเจน จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศอยู่เสมออย่าง

มีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลสารสนเทศไปเพื่อตัดสินใจและใช้ในการบริหารจัดการ เสริมสร้างความรู้ใหม่ให้กับบุคลากรสถาบัน สถานประกอบการ เพื่อการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เสริมสร้างทักษะและประสบการณ์ตรงให้กับบุคลากรสถานศึกษา สถานประกอบการเพื่อการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นที่ 3 ขั้นการติดตาม ประเมินผลและ ปรับปรุงสถาบัน สถานประกอบการ ผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกำกับ ติดตามแผนงบประมาณ แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ร่วมกันตรวจสอบและพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และจัดทำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อตัดสินใจและใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณ

5.2.4 ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ขั้นที่ 1 วางแผนและเตรียมความพร้อมสถาบันและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผนกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ร่วมกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล นิเทศ ออกแบบแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ชัดเจนและยืดหยุ่น

ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินการ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์และให้สถานประกอบการและสถาบัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน พัฒนาบุคลากรทั้งในสถานประกอบการและในสถาบันอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนสถาบันและผู้แทนสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นการติดตาม ประเมินผลและ ปรับปรุงสถาบัน สถานประกอบการ ผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกำกับ ติดตามแผนเพื่อให้มีประสิทธิภาพและนำผลการประเมินมาปรับปรุงครั้งต่อไปให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดโดยสถานประกอบการและสถานศึกษาทำงานร่วมกัน การทำงานด้วยระบบที่ทีมงานที่ทดแทนกันได้ และประเมินและนำผลมาพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันและสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

5.2.4 ด้านคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นที่ 1 วางแผนและเตรียมความพร้อมโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานส่วนกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) ประเมินความพร้อมสถาบันและสถานประกอบการที่จะจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตรวจสอบประเมินหลักสูตรหรือวิทยาลัยที่ประสงค์ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินการ จัดหา พัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการ อาจารย์ผู้สอนให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ มีแผนในการเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ วิทยาลัยและสถานประกอบการอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม กระบวนการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นไปอย่างมีระบบ แบบแผน ขั้นตอนที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักเกณฑ์

ขั้นที่ 3 ขั้นการติดตาม ประเมินผลและ ปรับปรุงหน่วยงานจากส่วนกลางร่วมทดสอบคุณภาพและมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยหน่วยงานหรือบุคลากรจากภายนอกร่วมพัฒนาและประเมินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หน่วยงานหรือบุคลากรจากภายในที่มีประสบการณ์ร่วมพัฒนาและประเมินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และมีแบบทดสอบและรับรองคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Certificate) ให้กับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาโดยสถาบัน

6.สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ในภาพรวม พบว่า ระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดจากสภาพและขนาดของแต่ละหลักสูตร ในแต่ละวิทยาลัยในสถาบัน มีขนาดไม่เท่ากัน งบประมาณไม่เท่ากัน จำนวนของสถานประกอบการไม่เท่ากัน ส่งผลให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีทั้งในภาพรวมจึงอยู่ในระดับปานกลาง มีผลต่างจาก อนิรุทธิ์ จันทมูล [3] ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีประสิทธิภาพของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สภาพโดยรวมของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 อยู่ในระดับมาก แต่สอดคล้องกับจริญ ชัยทิพย์ [4] ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษา

ระบบทวิภาคีของวิทยาลัย เทคนิคนครศรีธรรมราช สถาบัน การอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความคิดเห็น ของครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อารักษ์ ทองปาน [5] ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มสถานศึกษาภาคใต้ ผลการ ศึกษาวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดจากความแตกต่างของสถานศึกษาที่มีศักยภาพใน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ไม่เท่ากัน สถานศึกษาที่มี ขนาดใหญ่และมีทำเลที่ตั้งอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ ย่อมได้เปรียบ และมีโอกาสมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและมีทำเลที่ตั้งอยู่ ที่อำเภอ

6.2ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา ผลการวิจัย พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจาก ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะ มีความรู้ความชำนาญ ในด้านวิชาชีพเฉพาะทาง ซึ่งเป็นจุดเด่นของการจัดการ อาชีวศึกษาในสายอาชีพอีกทั้งได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตรงกับ ที่เรียนมา สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ โชติกานต์กุล [2] ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้เรียน หรือผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จริญญา ชัยทิพย์ [4] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ผลการ ศึกษาวิจัยพบว่าด้านคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง กับ มงคล ราชบุตร [6] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้เรียนมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ จริง ก่อให้เกิดฐานความรู้ ทักษะ นำไปสู่การนำไปใช้ที่ดี การได้ เรียนรู้ในสภาพจริง ประสบการณ์จริง ก่อให้เกิดไหวพริบและ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เป็นเลิศ

6.3ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดจาก หลักสูตรที่ไม่ได้ให้สถานประกอบการร่วมวางแผน พัฒนา ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ และ ครูผู้สอน ครูฝึก ยังขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมิติ

ส่งผลให้คุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วีระชัย ไตรศักดิ์ [7] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา ผลการศึกษาวิจัย พบว่าความพึงพอใจต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้อง กับ จริญญา ชัยทิพย์ [4] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมจากสถานประกอบการในการ ร่วมกำหนดหลักสูตร แหล่งการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมและ ครบถ้วนตามความต้องการของสถานประกอบการ อีกประการ หนึ่งคือหลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี นั้นควรยึดแนวทางของสถานประกอบการเป็นหลักมากกว่ายึด ครูผู้สอนในสถานศึกษา

6.4ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า มีระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากการให้แต่ละ สถานศึกษาได้มอบหมายและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบ ทวิภาคีที่ชัดเจนและมีสถานที่ตั้งสำหรับติดต่อประสานงาน พร้อมข้อมูลสารสนเทศที่ดี สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ โชติกานต์ กุล [2] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาในการดำเนินการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการ ศึกษาวิจัยพบว่า ด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีระดับการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุภักคณิศร รุ่งเรือง [8] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของภาคีเครือข่ายต่อการ จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยอาชีวศึกษา สงขลา ผลการศึกษาวิจัยพบว่าด้านบริหารจัดการมีระดับการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อารักษ์ ทองปาน [5] ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มสถานศึกษาภาคใต้ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าด้านบริหารจัดการมีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากความสามารถและศักยภาพ ในการบริหารจัดการของทีมงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรง และ การร่วมมือระหว่างบุคลากรของสถานศึกษากับบุคลากร ของสถานประกอบการ

6.5ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทั้งนี้

อาจเกิดจากการร่วมมือระหว่างผู้แทนสถานศึกษาและสถานประกอบการ ยังไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ทั้งด้านการวางแผน ติดตาม ประสานงาน กำกับติดตามและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ โชติกันตกุล [2] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการศึกษวิจัยพบว่า ด้านการประสานงานกับสถานประกอบการอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ จริญญา ชัยทิพย์ [4] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ผลการศึกษวิจัยพบว่าด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ จริญญา ไชยเหล็ก [9] ที่ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางที่เหมาะสมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาคใต้ ผลการศึกษวิจัยพบว่า ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการมีแนวทางที่มีระดับความเหมาะสมในระดับน้อย คือด้านคุณสมบัติครูฝึกและด้านคุณสมบัติสถานประกอบการ ด้านคุณภาพสถานประกอบการ สอดคล้องกับ อารักษ์ ทองปาน [5] ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มสถานศึกษาภาคใต้ มีผลการศึกษวิจัยพบว่า ด้านความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากผู้แทนจากสถานศึกษามีการสับเปลี่ยน หมุนเวียนบ่อย ๆ จึงขาดความต่อเนื่องในการสานความสัมพันธ์กับผู้แทนในสถานประกอบการ และการขาดการคัดเลือกสถานศึกษาและสถานประกอบการที่มีศักยภาพมีความพร้อมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

6.6 ด้านคุณวุฒิและมาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่คอยกำกับ ควบคุมคุณภาพและรับรองผู้เรียนที่จบหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานจากหน่วยงานกลางและที่สำคัญสถานศึกษากับสถานประกอบการ จะสามารถเปิดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีได้จะต้องผ่านการประเมินความพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับ ธาณินทร์ ศรีชมภู [10] ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่า ควรมีควมเพิ่มหน่วยงานหลักคอยกำกับ ติดตาม ควบคุม การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน ด้านคุณวุฒิ มาตรฐานการ

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อความเป็นมาตรฐานสากล สอดคล้องกับ ภวเรศ อับดุลสตา และ วรรณดี สุทธินรากร [11] ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์บทเรียนจากความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของ 10 ประเทศ เพื่อเสนอเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการขับเคลื่อนระบบทวิภาคีไทย ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของประเทศที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย การขับเคลื่อนกลไกเชิงระบบด้วยกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างระบบที่มีความเข้มแข็งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการและภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีตั้งแต่การคัดเลือกผู้เรียน คัดเลือกสถานประกอบการ กระบวนการออกแบบหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน การเรียนการสอนที่เน้นฐานสมรรถนะ โดยมีระบบควบคุมมาตรฐานด้านกรอบคุณวุฒิ มาตรฐานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับ อีรฐ ชมใจ [12] ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ผลการวิจัยพบว่าเพื่อให้ การจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี มีความน่าเชื่อถือ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบทดสอบคุณภาพผู้เรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิและคุณภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรจะมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) การวิจัยและพัฒนา (research and development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นรูปแบบตั้งต้น เพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ไปใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถาบันการอาชีวศึกษาอื่น

7.2 ควรจะศึกษากรอบแนวคิดกลยุทธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรปริญญาตรี ในภาพรวมของสถาบันการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] W. Charoenpat, "A study of the learning organization management behaviors of administrators under the Ban Khai Primary Education Office, Rayong Province," M.Ed. thesis, Dep. Educ. Admin., Burapha Univ., Chon Buri, Thailand, 2002. (in Thai)
- [2] V. Chotikarnkul, "Conditions and problems in the implementation of the dual vocational education system in educational institutions under the Technical College Division, Department of Vocational Education, Education Region 9," M.Ed. thesis, Dep. Educ. Admin., Sakonnakhon Rajabhat Inst., Sakon Nakhon, Thailand, 2003. (in Thai)
- [3] A. Chanthamun, "Guidelines for effective bachelor's degree management of the Northeastern Vocational Education Institute 3," Ph.D. diss., Dep. Educ. Admin., Northeastern Univ., Khon Kaen, Thailand, 2015. (in Thai)
- [4] J. Chaithip, "Dual vocational education management at Nakhon Si Thammarat Technical College," M.Ed. thesis, Dep. Educ. Admin., King Mongkut's Inst. of Tech. North Bangkok, Bangkok, Thailand, 2012. (in Thai)
- [5] A. Tongpan, "Dual vocational education management according to the opinions of administrators in educational institutions in the Southern Region," M.Ed. thesis, Dep. Educ. Admin., King Mongkut's Inst. of Tech. North Bangkok, Bangkok, Thailand, 2010. (in Thai)
- [6] M. Ratchabut, "Factors affecting the success of dual vocational education management in the industrial technician field of the Northeastern Vocational Education Institute," M.Ed. thesis, Dep. Educ. Admin., Surin Rajabhat Inst., Surin, Thailand, 2007. (in Thai)
- [7] W. Thraisak, "Dual vocational education management at Nakhon Ratchasima Technical College." Accessed: May 15, 2019. [Online]. <http://www.ntc.ac.th/external/newsblog.php?links=1550>. (in Thai)
- [8] S. Rungrueang, "Satisfaction of network partners with the management of dual vocational education." Accessed: May 15, 2019. [Online]. <http://www.songkhlabvc.ac.th/work/research>. (in Thai)
- [9] J. Chaiyalek, "Trends in the management of dual vocational education in the Southern Region," M.Ed. thesis, Dep. Educ. Admin., King Mongkut's Inst. of Tech. North Bangkok, Bangkok, Thailand, 2012. (in Thai)
- [10] T. Srichomphu, "Development of a dual vocational education management model in educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission," Ed.D. diss., Dep. Educ. Admin., Naresuan Univ., Phitsanulok, Thailand, 2014. (in Thai)
- [11] P. Abdulsa and W. Sutthinarakorn, "Good practices to drive the management of dual education system." Accessed: May 15, 2019. [Online]. http://eduserv.ku.ac.th/album/images/57annual53/53_3.pdf. (in Thai)
- [12] T. Chomjai, "Development of a collaborative model for trilateral vocational education management," Ed.D. diss., Dep. Educ. Admin., Srinakharinwirot Univ., Bangkok, Thailand, 2011. (in Thai)